

ESIMESE ASTME KOHTU OTSUS (kolmas koda)

16. november 2006*

Kohtuasjas T-120/04,

Peróxidos Orgánicos, SA, asukoht San Cugat del Vallés, Barcelona (Hispaania),
esindajad: advokaadid A. Creus Carreras ja B. Uriarte Valiente,

hageja,

versus

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: A. Bouquet ja F. Castillo de la Torre,

kostja,

mille esemeks on nõue tühistada komisjoni 10. detsembri 2003. aasta otsus 2005/349, EÜ asutamislepingu artikli 81 ja EMP lepingu artikli 53 alusel algatatud menetluses (Juhtum COMP/E-2/37.857 — Orgaanilised peroksiidid) (EÜT 2005, L 110, lk 44),

* Kohtumenetluse keel: inglise.

EUROOPA ÜHENDUSTE ESIMESE ASTME KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja esimees M. Jaeger, kohtunikud J. Azizi ja E. Cremona,
kohtusekretär: ametnik K. Pocheć,

arvestades kirjalikus menetluses ja 24. novembri 2005. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Õiguslik raamistik

- ¹ Nõukogu 26. novembri 1974. aasta määruse (EMÜ) nr 2988/74 Euroopa Majandusühenduse transpordi- ja konkurentsieeskirjades ettenähtud menetluste ja sundtäitmise rakendamise aegumistähtaegade kohta (EÜT L 319, lk 1; ELT eriväljaanne 07/01, lk 61; edaspidi „aegumismäärus”) artikkel 1 pealkirjaga „Menetluste aegumine” sätestab:

„1. Komisjoni õigusele määrata trahve ja sanktsioone Euroopa Majandusühenduse transpordi- ja konkurentsieeskirjade rikkumise korral kohaldatakse järgmisi aegumistähtaegu:

[...]

- b) viis aastat kõigi muude rikkumiste korral [kui need, mis puudutavad ettevõtjate või ettevõtjate ühenduste taotlusi või teatise, infonõudeid või uurimistegevust käsitlevate sätete rikkumist].

2. Aegumistähtaja kulgemine algab eeskirjade rikkumise toimepaneku päevast. Jätkuvate või korduvate eeskirjarikkumiste puhul algab aegumistähtaja kulgemine siiski rikkumise lõppemise päevast.”

- 2 Määruse artikkel 2 pealkirjaga „Menetluste aegumise katkemine” sätestab:

„1. Komisjoni [...] mis tahes tegevus, mille eesmärgiks on eeskirjade rikkumise esialgne uurimine või rikkumist käsitlevad menetlused, katkestavad menetluste aegumistähtaja kulgemise. Aegumistähtaja kulgemine katkeb kuupäevast, mil vähemalt ühele rikkumises osalenud ettevõtjale või ettevõtjate ühendusele sellisest tegevusest teatatakse.

Aegumistähtaja kulgemise katkestavad eelkõige järgmised asjaolud:

- a) komisjoni [...] esitatud kirjalikud infonõuded;

[...]

2. Aegumistähtaja kulgemine katkeb kõikide eeskirjarikkumises osalenud ettevõtjate ja ettevõtjate ühenduste suhtes.

3. Katkenud aegumistähtaja kulgemine algab uuesti. [...]"

Vaidluse asjaolud

3 Komisjoni 10. detsembri 2003. aasta otsus 2005/349/EÜ EÜ asutamislepingu artikli 81 ja EMP lepingu artikli 53 alusel algatatud menetluses (Juhtum COMP/E-2/37.857 — Orgaanilised peroksiidid) (EÜT 2005 L 110, lk 44; edaspidi „vaidlustatud otsus“) puudutab kartellikokkulepet, mille Euroopa orgaaniliste peroksiidide — plastiku- ja kummitööstustes kasutatavad keemiatooted — turul sõlmisid ja täitsid eelkõige kontsern AKZO (edaspidi „AKZO“) ning äriühingud Atofina SA, kes on Atochemi õigusjärglane (edaspidi „Atochem/Atofina“), ja Peroxid Chemie GmbH & Co. KG, keda kontrollis Laporte plc, millest sai Degussa UK Holdings Ltd. See kartellikokkulepe täideti Hispaanias allkokkuleppe vormis, milles osalesid hageja ja kas otseselt või kaudselt ka eespool nimetatud ettevõtjad.

4 Kartell sai alguse 1971. aastal kirjaliku kokkuleppe sõlmimisega, mida muudeti 1975, AKZO, Luperox GmbH, hilisem Atochem/Atofina, ja Peroxid Chemie vahel (edaspidi „põhikokkulepe“). See sisaldas mitmeid allkokkuleppeid seoses erinevate keemiatoodetega, nagu kõrgpolümeerid, termokõvendid ja ristsiduvad ained. Kartellikokkulepe jagunes ka regionaalseteks allkokkulepeteks, sh Hispaaniat puudutav kokkulepe (edaspidi „Hispaania allkokkulepe“), mis järgisid „põhikokkuleppe“ peamisi reegleid. Põhikokkuleppe eesmärgiks oli eelkõige osalevate ettevõtjate turuosade säilitamine ja hinnatõusude kooskõlastamine. Nimetatud eesmärgi saavutamiseks oli kaasatud Šveitsis asutatud sõltumatu nõuandev organ — Fides Trust AG, hiljem AC Treuhand AG —, kes muu hulgas pidi koguma ja

töötlemata osalevate äriühingute üksikasjalikke müügiandmeid ning edastama neile töödeldud andmed. Et põhikokkuleppe ja allkokkulepete toimimist peensusteni reguleerida, toimusid korrapärased kohtumised.

- 5 Hageja — Hispaania äriühing, keda kontrollivad ühiselt äriühingud FMC Foret SA (edaspidi „Foret”) ja Degussa UK — osales vaid Hispaania allkokkuleppes. Vaidlustatud otsuses on tema osaluse kestuseks märgitud ajavahemik 31. detsembrist 1975 kuni 31. detsembrini 1999 (vaidlustatud otsuse põhjendused 2 ja 210–219 ning artikli 1 punkt e).

- 6 Komisjon algatas kartelli uurimise pärast AKZO esindajatega 7. aprillil 2000 toimunud kohtumist, kus viimased informeerisid teda ühenduse konkurentsieskirjade rikkumisest, et saada kaitset trahvide eest vastavalt komisjoni teatisele, mis käsitleb trahvide määramata jätmist või vähendamist kartellide puhul (EÜT 1996, C 207, lk 4; edaspidi „koostööteatis”). Seejärel otsustas Atochem/Atofina samuti komisjoniga koostööd teha, esitades talle täiendavat informatsiooni (vaidlustatud otsuse põhjendused 56 ja 57).

- 7 31. jaanuaril ja 20. märtsil 2002 saatis komisjon peamistele rikkumises osalenutele, sh Laporte’ile, AKZO-le ja Atochem/Atofinale, nõukogu 6. veebruari 1962. aasta määruse nr 17, esimene määrus asutamislepingu artiklite [81] ja [82] rakendamise kohta (EÜT 1962, 13, lk 204; ELT eriväljaanne 08/01, lk 3), artikli 11 alusel informatsiooninõuded. Siiski saatis ta niisuguse nõude 29. novembril 2002 ka hagejale (vaidlustatud otsuse põhjendus 72).

- 8 27. märtsil 2003 algatas komisjon ametliku uurimismenetluse ja koostas vastuväiteteatise, mille tegi seejärel hagejale teatavaks. Hageja vastas vastuväiteteatisele oma märkustega 17. juunil 2003 ja osales ärakuulamisel, mis toimus 26. juunil 2003. 10. detsembril 2003 tegi komisjon vaidlustatud otsuse, mis tehti hagejale teatavaks 13. jaanuaril 2004 ja milles määrati talle trahv 0,5 miljonit eurot (vaidlustatud otsuse artikli 2 punkt f).

Menetlus ja poolte nõuded

- 9 Esimese Astme Kohtu kantseleisse 22. märtsil 2004 saabunud hagiavaldusega esitas hageja käesoleva hagi.
- 10 13. septembril 2004 Esimese Astme Kohtu kantseleisse saabunud kirjaga teatas hageja, et ta loobub oma õigusest repliiki esitada, ning palus Esimese Astme Kohtul võtta mõned menetlust korraldavad meetmed ja määrata mõned menetlustoimingud. Kostja esitas oma märkused selle kirja kohta 26. oktoobril 2004.
- 11 Ettekandja-kohtuniku ettekande põhjal otsustas Esimese Astme Kohus (kolmas koda) alustada suulist menetlust. 24. novembri 2005. aasta avalikul kohtuistungil kuulati ära poolte kohtukõned ja vastused Esimese Astme Kohtu esitatud küsimustele.

12 Hageja palub Esimese Astme Kohtul:

- tühistada vaidlustatud otsuse artiklid 1, 2 ja 4 teda puudutavas osas;
- teise võimalusena tühistada talle määratud trahv;
- mõista kohtukulud välja kostjalt.

13 Kostja palub Esimese Astme Kohtul:

- jätta hagi vaidlustatud otsuse artiklite 1 ja 4 osas vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata;
- teise võimalusena jätta hagi rahuldamata;
- mõista kohtukulud välja hagejalt.

Õiguslik käsitus

1. *Vaidlustatud otsuse artiklite 1 ja 4 tühistamise nõuete vastuvõetavus*

Poolte argumendid

- ¹⁴ Kostja esitab otsuse artiklite 1 ja 4 tühistamise nõuete peale vastuvõetamatuse vastuväite. Ta kinnitab, et kuna hageja ainuke väide puudutab rikkumise aegumist, mitte aga rikkumise tuvastamist, siis pole selles kontekstis esitatud argumendid asjakohased ega vaidlustatud otsuse artiklite 1 ja 4 tühistamise nõuded vastuvõetavad. Isegi kui oletada, et hagejale ette heidetud rikkumise eest trahvi määramise õigus on aegunud, leiab komisjon, et ta võis tuvastada selle rikkumise, mille toimumist iseenesest ei näi hageja vaidlustavat, küll aga selle kestust, ja adresseerida hagejale sellekohase otsuse. Kuna hageja püüab saavutada artikli 1 tühistamist tema rikkumist tuvastavas osas ning artikli 4 tühistamist, milles nimetatakse vaid vaidlustatud otsuse adressaadid, siis ei ole need nõuded vastuvõetavad.
- ¹⁵ Väitele, et tühistamisnõuded on vastuvõetamatud, vaidleb hageja vastu viitega Esimese Astme Kohtu 6. oktoobri 2005. aasta otsusele liidetud kohtuasjades Sumitomo Chemical ja Sumika Fine Chemicals vs. komisjon (T-22/02 ja T-23/02, EKL 2005, lk II-4065).

Esimese Astme Kohtu hinnang

- 16 Esimese Astme Kohus sedastab kõigepealt, et vastupidi kostja väitele ei võimalda tema esitatud vastuvõetamatuse vastuväide vaidlustatud otsuse artiklite 1 ja 4 tühistamise nõudeid kahtluse alla seada. Kostja märgib sisuliselt üksnes, et hageja väited ja argumendid, millega ta põhjendab teesi komisjoni õiguse aegumisest rikkumist menetleda, ei saa õigustada nimetatud artiklite tühistamist, sest tegelikult ei ole need suunatud vaidlustatud otsuses sisalduva rikkumise tuvastamise vastu. Esiteks ei puuduta see küsimus vastuvõetavust, vaid pigem nende argumentide põhjendatust, ja teiseks ei sea kostja kahtluse alla hageja huvi esitada hagi rikkumise tuvastamise peale.
- 17 Peale selle, isegi kui oletada, et tegemist on vastuvõetavuse küsimusega, tuleneb eespool punktis 14 toodud kostja kirjalikest märkustest vähemalt kaudselt, et ta arvab, et rikkumise tuvastamine iseenesest ei ole vaidlustatud otsuses kaetud mõistega „sanksioon” aegumismääruse artikli 1 tähenduses, ja et isegi aegumise korral oli tal õigus adresseerida hagejale sellekohane otsus.
- 18 Sellega seoses tuleb meelde tuletada, et Esimese Astme Kohus otsustas, et rikkumist tuvastav otsus ei kujuta endast sanktsiooni aegumismääruse artikli 1 lõike 1 tähenduses ja seega ei kohaldata sellele sama sättega ette nähtud aegumist. Järelikult ei mõjuta komisjoni trahvide määramise õiguse aegumine tema tuletatud pädevust rikkumine tuvastada (eespool punktis 15 viidatud kohtuotsus Sumitomo Chemical ja Sumika Fine Chemicals, punktid 61 ja 62). Rikkumist tuvastava otsuse vastuvõtmise tuletatud pädevust saab pärast aegumistähtaaja möödumist teostada siiski vaid tingimusel, et komisjon tõendab sellise otsuse tegemiseks õigustatud huvi olemasolu 2. märtsi 1983. aasta otsuse kohtuasjas 7/82: GVL vs. komisjon tähenduses

(EKL 1983, lk 483, punkt 24) (vt selle kohta ka eespool punktis 15 viidatud kohtuotsus Sumitomo Chemical ja Sumika Fine Chemicals, punktid 130–132).

- 19 Eeltoodut arvestades ei saa kostja vastuvõetamatuse vastuväitega nõustuda.
- 20 Esiteks, kui oletada, et käesolevas asjas on aegumise tingimused täidetud, siis tuleneb eespool viidatud kohtupraktikast, et komisjon oleks pidanud tõendama õigustatud huvi olemasolu hageja rikkumist seaduslikult tuvastada. Seega vastupidi kostja arvamusele, peab Esimese Astme Kohus niisugusel juhul vastama hageja tühistamisinõudele, et kontrollida, kas komisjon vaidlustatud otsuses seda huvi tegelikult põhjendas.
- 21 Teiseks, nagu kostja ise möönab, on rikkumise kestuse kindlakstegemine iga rikkumise tuvastamise oluline ja lahutamatu osa ning üks jätkuva rikkumise menetluse aegumist reguleeriv tingimus. Järelikult vastupidi sellele, mida paistab väitvat kostja, ei ole hageja poolt vaidlustatud otsuse artiklite 1 ja 4 vastu esitatud tühistamisinõuded lahutatavad tema väitest, mis põhineb sellel, et komisjon on vääralt kohaldanud aegumist käsitlevaid norme. Komisjonipoolne nende normide järgimine kätkeb endas seda, et ta teeb täpselt kindlaks ajavahemiku, mille jooksul hageja rikkumises osales.
- 22 Eeltoodust tuleneb, et komisjoni esitatud vastuvõetamatuse vastuväide tuleb tagasi lükata.

2. Komisjoni poolt aegumist käsitlevate normide vääralt kohaldamisel põhinev väide

Poolte argumendid

Esialgne märkus

- 23 Hageja esitab oma hagi toetuseks ühe tühistamisväite, mis põhineb sellel, et komisjon määras talle trahvi vääralt, kuigi menetlus oli aegumismääruse kohaselt aegunud, sest tema viimasest väidetavast Hispaania allkukkuleppes osalemisest kuni komisjoni esimeste uurimismeetmeteni oli möödunud üle viie aasta. Hageja kinnitab sellega seoses, et komisjon toimis vääralt, kui ta lükkas tagasi tema aegumisel põhineva argumendi põhjusel, et esiteks oli ta teadlik põhikokkuleppes ja teiseks, et ei olnud selge, millal täpselt lõppes tema osalemine Hispaania allkukkuleppes.

Hageja teadmine põhikokkuleppes

- 24 Hageja väidab sisuliselt, et põhikokkuleppe olemasolu ei saa talle aegumise hindamisel ette heita, sest ta ei osalenud selles kokkuleppes ega olnud sellest teadlik.
- 25 Selle argumendi toetuseks kinnitab hageja esiteks, et vaidlustatud otsus teeb vahet põhikokkuleppe ja allkukkulepete vahel, ning toob välja üksikasjad Hispaania

allkokkuleppest, mis jäi algusest peale kuni kartelli kestuse lõpuni põhikokkuleppest eraldiseisvaks ning ei olnud põhikokkuleppega seotud nii nagu teised allkokkulepped (vaidlustatud otsuse põhjendused 47, 80 (lõpp), 86, 92, 203, 209–267 ja 268).

26 Teiseks märgib ta, et komisjon ei väitnud selgelt, vaid tegi seda ainult kaudselt ja Hispaania allkokkuleppe eksliku tõlgenduse kaudu, ega tõendanud õiguslikult piisavalt, et hageja oli põhikokkuleppest teadlik. Hageja väidab, et vaidlustatud otsuse põhjendustes 217, 236 ja 250 toodud põhjendus on segane ja vastuoluline. Hageja tuletab sellest, et komisjon järeldas seda, et ta on üleeuroopalise kartelli olemasolust teadlik, vaid kontaktide tõttu põhikokkuleppes osalenud äriühingute personaliga ja põhikokkuleppe osaliste poolt suuremate klientidega sõlmitud üleeuroopaliste kokkulepete võimaliku olemasolu tõttu.

27 Kolmandaks leiab hageja, et see, et vaidlustatud otsuse põhjenduse 252 kohaselt „teised Hispaania allkokkuleppe osalised [AKZO, Atochem/Atofina ja Peroxid Chemie] andsid mõista, et [ta] oli tegelikult põhikokkuleppest teadlik” ja ta „oli täielikult kursis, kuna tema juhatuse liikmed tundsid põhikokkulepet”, ei ole asjakohane tõend eriti seetõttu, et kõnealused ettevõtjad taotlesid endale koostööteatises ettenähtud kaitset trahvide eest. Ta lisab, et see, et üheaegselt mõlemat äriühingut — Foret ja Laporte, millest sai Degussa UK — esindava juhatuse liikmed olid põhikokkuleppest teadlikud, ei tõenda seda, et need äriühingud esitasid talle üleeuroopalise kartelli kohta informatsiooni. Kumbki nendest kahest äriühingust sellekohast teavet ei esitanud. Hageja järeldab sellest sisuliselt seda, et niisugust teadmist ei saa talle mitte mingil juhul süüks arvata.

- 28 Lõpuks märgib hageja, et kui komisjon tõesti leidis, et vaid tema oli Peroxid Chemie' käsutäitja Hispaanias, ei oleks tohtinud määrata talle trahvi eraldi, vaid üksnes viimasega ühiselt. Kui ta aga tegutses iseseisvalt (vaidlustatud otsuse põhjendus 267), siis ei olnud komisjonil tema arvates ühtegi alust järeldada, et ta oli või pidi olema põhikokkuleppest teadlik.
- 29 Eeltoodust järeldab hageja, et antud juhul ei täitnud komisjon tõendamiskohustust, mille näeb muu hulgas ette „karbipapi kohtuotsus”. Komisjon ei tõendanud, et hageja selle kohtupraktika tähenduses „teadis või pidi teadma” (vt vaidlustatud otsuse põhjendus 320 ja joonealune märkus nr 231, milles viidatakse Esimese Astme Kohtu 14. mai 1998. aasta otsustele kohtuasjas T-295/94: Buchmann vs. komisjon; EKL 1998, lk II-813, punkt 121; 14. mai 1998. aasta otsusele kohtuasjas T-310/94: Gruber + Weber vs. komisjon, EKL 1998, lk II-1043, punkt 140; ja 20. märtsi 2002. aasta otsusele kohtuasjas T-9/99: HFB jt vs. komisjon, EKL 2002, lk II-1487, punkt 231).
- 30 Kostja väidab sisuliselt, et kuna hageja, kes on Hispaania turul peamine ettevõtja, osales ühe Šveitsi konsultatsiooniettevõtja vahendusel toimunud tsentraliseeritud andmevahetussüsteemis, mida kontrollisid üleeuroopalise kartelli emattevõtjad, siis ta oli või pidi olema põhikokkuleppest teadlik. Peale selle oli Hispaania allkockulepe teiste põhikokkuleppe osaliste sõnul selle kokkuleppe osa ning allkockuleppes osalemisega ja suurklientidega sõlmitud üleeuroopaliste kokkulepete täitmiseega oli hageja andnud oma panuse põhikokkuleppe osaliste ühiste eesmärkide saavutamisel.

Hageja eesmärk Hispaania allkockuleppes osalemisel

- 31 Hageja kinnitab, et komisjoni sedastus, mille kohaselt lõppes tema osalus Hispaania allkockuleppes alles 1999. aastal koos põhikokkuleppe lõppemisega, on ebatäpne. Ta

leiab, et ta on juba oma märkustes vastuväiteteatisele õiguslikult piisavalt tõendanud, et ta katkestas oma osalemise Hispaania allkokkuleppega seonduvatel nõupidamistel alates 14. jaanuarist 1997, mis on viimase nõupidamise kuupäev, mil tuvastati teda allkokkuleppe raames esindanud K. osalus. Alates 14. veebruarist 1997 ei tööta see isik enam hageja juures. Faktilised tõendid, mis komisjon Hispaania allkokkuleppe kohta kogus, ei viita tegelikult mingil moel mis tahes nõupidamisele, mis oleks toimunud pärast 1997. aasta jaanuari, millel hageja oleks võinud osaleda.

32 Ainsad tõendid seoses rikkumise lõppemisega Hispaanias koosnevad põhiliselt AKZO pigem üldise sisuga ja umbmäärastest avaldustest (vaidlustatud otsuse põhjendused 211, 213 ja 216–219). Hageja sõnul järeldas komisjon vaatamata tema argumenti kinnitavate tõendite puudumisele vääralt, et tema osalus lõppes alles 1997. aastal.

33 Esiteks, hageja väidab, et AKZO ja Atochem/Atofina kinnituste põhjal, mille kohaselt kestis Hispaania allkokkulepe kuni 1999. aastani, järeldas komisjon vääralt, et oleks ebaloogiline mõelda, et need kaks Hispaania turuosalist oleks seda allkokkulepet järginud, kui hageja, kelle turuosa on oluline, oleks kartellikokkuleppest väljunud juba 1997. aasta alguses. Samuti on väär komisjoni järeldus, mille kohaselt näib väheusutav, et AKZO ja Atochem/Atofina oleksid arvutanud teoreetiliste ja tegelike turuosade vahelised erinevused välja kuni 1999. aasta kolmanda kvartalini, kui hageja oleks lõpetanud oma osaluse varem (vaidlustatud otsuse põhjendus 258). Hageja sõnul ei saa Hispaania allkokkuleppe olemasolu pärast 1997. aastat põhjendada vaid tema osaluse jätkumisega. Vastupidi, tema väljumine sellest allkokkuleppest võis muuta Hispaania ja Euroopa turuga seonduvaid samade osaliste vahelisi arutelusid vaid seostatumaks. Peale selle oli tema ainus kontaktisik selle allkokkuleppe raames, nimelt K., lahkunud tema

teenistusest veebruaris 1997, mis selgitab seda, et teised Hispaania allkõkkuleppe osalised ei olnud tema väljumisest teadlikud. Ei ole ühtegi tõendit, mis näitaks, et AKZO teavitas hagejat oma kavatsusest lõpetada oma osalus kas põhikõkkuleppes või Hispaania allkõkkuleppes, kuigi AKZO oli teisi osalisi teavitanud.

- 34 Teiseks, komisjon järeldas vääralt, et hageja jätkuvat osalust kinnitab üks AKZO esitatud tabel Hispaania turu kohta, milles võrreldakse tema tegelikke müügiandmeid talle 1997. aastaks eraldatud kvootidega ja tuuakse välja tema hinnad, kogused ja kliendid kuni 1999. aastani (vaidlustatud otsuse põhjendus 259). Oma märkustes ja kohtuistungil vaidlustas hageja selle, et „[tema ise] esitas müügiandmed enne [AKZO-t, kes taotles] koostööteatise [alusel leebet kohtlemist]”, ning ta kinnitab, et „ei olnud ühtegi reaktsiooni või muud avaldust, mis oleks võinud viidata [temale]” ja et „[k]omisjon oleks pidanud järeldama, et need müügiandmed pidid kusagilt pärinema ning eelkõige võiks tegemist olla hagejaga”. Pealegi esitas hageja komisjoni poolt ümber lükkamata alternatiivseid selgitusi sedastuse kohta, mille kohaselt Peroxid Chemie oli võtnud omaks selle, et ta oli avaldanud hagejale survet Hispaaniast eksportimisel (vaidlustatud otsuse põhjendus 236), ja sedastuse kohta, mille kohaselt Peroxid Chemie sai hagejat puudutavaid müügiandmeid, esitas need AC Treuhandile ja saatis hagejale tagasi AC Treuhandi täidetud tabelid Hispaania turu müügiandmetega (vaidlustatud otsuse põhjendus 237). Nendes tabelites sisalduvat informatsiooni ei saanud käsitleda kui „adekvaatset õiguslikku tõendit” hageja kestva osalemise kohta Hispaania allkõkkuleppes, võttes arvesse asjaolu, et hageja kvooti oli lihtne välja arvutada lihtsa liitmise ja lahutamise teel, olles võtnud arvesse teiste osaliste — AKZO ja Atochem/Atofina — osad.

- 35 Kolmandaks, komisjoni sedastus, mille kohaselt „oli osundatud viimase 14. jaanuaril 1997. aasta nõupidamise mõju tunda veel pärast 1997. aasta maid” (vaidlustatud otsuse põhjendused 257 ja 330), on ebatõepärane ega tugine tõenditele.

- 36 Kostja vaidlustab hageja poolt sellega seoses esitatud argumentide asjakohasuse. Sisuliselt märgib ta, et ta järeldas hageja osalust Hispaania allkõkkuleppes kuni 1999. aastani tõendite kogumi põhjal ja mitte ainuüksi AKZO avalduste alusel; nende tõendite hulgas olid ka üks AKZO esitatud tabel ja AKZO esitatud 6. novembri 1997. aasta nõupidamise käsikirjaline protokoll. Need dokumendid tõendasid, ilma et hageja oleks suutnud selle täpsust ja õigsust tegelikult ümber lükata, et hageja konkurentidel oli juurdepääs 1999. aastat puudutavatele tundlikele dokumentidele (vaidlustatud otsuse põhjendused 215, 218 ja 258–260). Lisaks on hageja kohustus tõendada, et pärast 1997. aasta jaanuari ta avaldas, et ta ei loe ennast kartellikõkkuleppega seotuks, mida ta ei teinud, ja jälgida, et teised osalised ei kasutaks tema kliente puudutavaid tundlikke andmeid kvootide arvutamisel. Lõpuks on hageja mõõnnud seda, et ta ei teavitanud oma emaettevõtjaid Foret'd ja Degussa UK-d K. töölt vabastamisest ega selle vabastamise põhjustest.

Aegumistähtaja kulgema hakkamine

- 37 Hageja väidab, et komisjon tegi esimese menetlustoimingu 31. jaanuaril 2002, saates Laporte'ile ja teistele üleeuroopalise kartellikõkkuleppega seotud isikutele informatsiooninõude (vaidlustatud otsuse põhjendus 61). Seejärel saatis komisjon 20. märtsil 2002 informatsiooninõude AKZO-le ja Atochem/Atofinale, kes olid seotud nii üleeuroopalise kartellikõkkuleppega kui ka Hispaania allkõkkuleppega (vaidlustatud otsuse põhjendus 64). Hagejale saatis komisjon informatsiooninõude alles 29. novembril 2002 (vaidlustatud otsuse põhjendus 72).
- 38 Hageja on seisukohal, et 29. november 2002 on asjakohane kuupäev aegumise katkemise hindamiseks, kuna see kuupäev väljendab esimest komisjoni ja tema vahelist ühendust käesoleva asja menetlemisel. Hageja järeldab sellest, et

14. jaanuarist 1997 kuni 29. novembrini 2002 on möödunud üle viie aasta, mistõttu on tegemist aegumisega. See tuleneb vajadusest tõlgendada aegumismäärust käesoleva asjaga sarnases koostööteatise kohaldamise menetluses kitsendavalt, kuna nimetatud määrus põhineb komisjoni teostatud tavapäraste uurimiste mõttel. Niisuguste uurimiste raames on informatsiooni saamine enamasti aeganõudvam, raskem ja keerukam kui menetlustes, kus ettevõtja taotleb koostööteatise kohaldamist. Sellisel juhul on komisjoni käsutuses algusest peale kogu informatsioon. Isegi kui oletada, et lähtekuupäev on 20. märts 2002, mil esimene informatsiooninõue saadeti ühele Hispaania allkõkkuleppe osalisele, toimus aegumine pärast viieaastase tähtaja möödumist 14. jaanuaril 1997.

- ³⁹ Hageja tuletab meelde, et komisjon leiab vaidlustatud otsuse põhjenduses 262 siiski, et aegumine peatus seoses tema 31. jaanuari 2002. aasta informatsiooninõuetega põhjusel, et esiteks „Hispaania allkõkkuleppe oli osa põhikõkkuleppest”; ja teiseks et informatsiooninõue hõlmas ka hagejat, kuna see oli adresseeritud Laporte’ile, et küsida temalt tema ja ta tütarettevõtjate osalemise kohta orgaanilisi peroksiide käsitlevas kokkuleppes; ja et kolmandaks, isegi kui tuleks tõdeda, et Hispaania allkõkkuleppe oli iseseisev kokkuleppe, peatas teiste seas ka Laporte’ile adresseeritud esimene informatsiooninõue aegumise. Samas ei saa hageja arvates komisjon tugineda sellele, et ta saatis esimese informatsiooninõude 31. jaanuaril 2002 mitte Hispaania allkõkkuleppe osalistele vaid põhikõkkuleppe osalistele, et väita aegumise katkemist aegumismääruse artikli 2 alusel. Hageja arvates on selliseks mõjuks vaja, et komisjon tõendaks — mida ta ei teinud —, et need kaks üleeuroopalisel tasandil ja Hispaanias toime pandud rikkumist moodustasid lahutamatu terviku ja et hageja oli põhikõkkuleppest teadlik.

- 40 Peale selle leiab hageja, et tõendite puudumist tema osaluse kohta Hispaania allkõkkuleppes pärast 14. jaanuari 1997 ei saa varjata ebamääraste kinnitustega, mille esitas eelkõige AKZO, kes piirdub hagejale viitamata vaid märkimisega, et tema ise lõpetas oma osaluse 1999. aastal. See on seda enam tõsi, kuna AKZO ja teised ettevõtjad, kes väidetavalt rikkumises osalesid, tegid rohkem kui kolm aastat kestnud uurimise jooksul aktiivselt komisjoniga koostööd, ilma et see menetlus oleks andnud mis tahes tõendeid hageja seotuse kohta Hispaania allkõkkuleppega pärast 1997. aasta jaanuari.
- 41 Täiendavalt märgib hageja, et mis puudutab aegumise hindamist, siis on teda Pergan GmbH-ga võrreldes koheldud erinevalt ja ebaõiglaselt. Viimase suhtes järeldas komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 319, et ei ole tõendeid, mis näitaksid, et selle ettevõtja osalus kestis kauem kui 31. jaanuarini 1997. Peale Pergani enese avalduste ei ole tõendeid, mille kohaselt ta oleks teavitanud teisi osalisi oma väljumise kohta kartellikõkkuleppest. Vastupidi, vastavalt vaidlustatud otsuse põhjendusele 172 esitas Peroxid Chemie ühe Perganilt saadud dokumendi informatsiooniga hindade ja koguste kohta 1997. aastast 1998. aasta 30. septembrini. Sellega seoses ei suutnud Peroxid Chemie kinnitada ega ümber lükata Pergani avaldust, mille kohaselt kasutati seda dokumenti vaid ettevõtja üksikasjaliku hindamise käigus, kuid ta seadis selle kahtluse alla (vaidlustatud otsuse põhjendused 173 ja 175). Samas leidis komisjon Pergani puhul erinevalt hageja olukorrast, et oli tegemist aegumisega ja nõustus hageja avaldusele sarnase Pergani avaldusega, mille kohaselt Pergan oli lõpetanud oma osaluse novembris 1996 ehk vaevalt kaks kuud enne 31. jaanuari 1997, mil toimus aegumine seoses osalusega põhikõkkuleppes.
- 42 Kostja märgib sisuliselt, et aegumine katkes hiljemalt 31. jaanuaril 2002, mil ta adresseeris informatsioonitaotluse Laporte'ile, kes on üks Hispaania allkõkkuleppega seotud äriühing ühelt poolt oma 100%-lise tütaretevõtja Peroxid Chemie kaudu ja teiselt poolt tema 50%-lise osaluse kaudu hageja kapitalis (vaidlustatud otsuse põhjendused 262 ja 328). Seejärel vaidlustab kostja selle, et ta on aegumist

käsitlevaid norme kohaldades kohelnud hagejat äriühing Perganist erinevalt, kuna vastupidi hageja juhtumile ei olnud ühtegi tõendit Pergani osalusest pärast 31. jaanuari 1997.

Menetlust korraldavate meetmete võtmise taotlus ja menetlustoimingute tegemise taotlus

- 43 Hageja palub, et kaks komisjoni ametnikku, kes toimikuga tegelevad, annaksid suulisi tunnistusi selle kohta, kuidas seda juhtumit on menetletud üldiselt ja eriti temaga seonduvalt. Selle taotluse põhjenduseks on tühistamisväide, mis on faktiväide, ja vaidlustatud otsuse seosetus, seega võivad need kaks ametnikku valgustada Esimese Astme Kohut otsuse tegeliku sisu osas, et võimaldada tal kergemini otsustada. Hageja palub Esimese Astme Kohtult, et see kohustaks nende dokumentide esitamise, mis on komisjoni valduses, kuid ei ole veel kättesaadavad ja mis võivad hageja seisukohalt olla huvipakkuvad. Nende meetmete eesmärk on ka võimalike õigustavate tõendite saamine, sh nende, mis tõendavad, et hageja lõpetas oma osaluse Hispaania allkokkuleppes jaanuaris 1997.
- 44 Komisjon palub Esimese Astme Kohtul tunnistada menetlust korraldavate meetmete võtmise taotlus ja menetlustoimingute tegemise taotlus vastuvõetamatuks

Esimese Astme Kohtu hinnang

Esialgsed märkused

- 45 Kõigepealt tuleb meelde tuletada, et hageja väide põhineb sellel, et komisjon on vääralt kohaldanud aegumismääruse artikleid 1 ja 2.

- 46 Mis puutub aegumisse aegumismääruse artikli 1 lõike 1 punkti b ja lõike 2 alusel, siis tuleb Esimese Astme Kohus meelde, et jätkuvate ja korduvate rikkumiste puhul on komisjoni trahvide määramise õiguse aegumise eelduseks, et rikkumise lõppemise päevast oleks möödunud viis aastat. Nimetatud määruse artikli 2 lõike 1 alusel võib see aegumistähtaeg katkeda komisjoni mis tahes tegevuse — eelkõige kirjalike informatsiooninõuete esitamise — tagajärjel, mille eesmärk on rikkumise uurimine; see aegumistähtaja kulgemine katkeb kuupäevast, mil nimetatud nõue on adressaadile teatavaks tehtud, ja selle tulemuseks on määruse artikli 2 lõike 3 kohaselt see, et alates sellest kuupäevast algab aegumistähtaja kulgemine uuesti.
- 47 Sellega seoses märgib Esimese Astme Kohus, et hageja möönis kohtuistungil, et Hispaania allkõkkuleppes osalenud ettevõtjatele 20. märtsil 2002 informatsiooninõude saatmine võis aegumistähtaja kulgemise katkestada vastavalt aegumismääruse artikli 2 lõike 1 teisele lausele ja nimetatud määruse artikli 2 lõike 2 kohaselt kehtis see katkestamine ka hageja kui sama allkõkkuleppe osalise suhtes.
- 48 Järelikult piisab sellest, kui kontrollida, kas komisjon tõendas õiguslikult piisavalt, et hageja osalus Hispaania allkõkkuleppes kestis vähemalt 20. märtsini 1997, et Esimese Astme Kohus saaks järeldada, kas viieaastane aegumistähtaeg on möödunud või mitte. Sellest tuleneb veel, et Esimese Astme Kohtul ei ole selles kontekstis vaja hinnata hageja argumente, mis puudutavad ühelt poolt seose võimalikku puudumist Hispaania allkõkkuleppe ja põhikõkkuleppe vahel ning teiselt poolt seda, et hageja võis sellest põhikõkkuleppes mitte teadlik olla.
- 49 Seetõttu peab Esimese Astme Kohus otstarbekaks esmalt kontrollida seda kuupäeva, mil hageja lõpetas oma osaluse Hispaania allkõkkuleppes.

Kuupäev, mil hageja lõpetas oma osaluse Hispaania allkõkkuleppes

— Tõendamiskoormuse jaotumine hageja ja komisjoni vahel

- 50 Mis puudutab küsimust sellest, mis kuupäeval hageja rikkumise lõpetas, siis tuleb kõigepealt meelde tuletada väljakujunenud kohtupraktikat, mille kohaselt ühelt poolt peab see pool või ametiasutus, kes väidab, et konkurentsieeskirju on rikutud, esitama õiguslikult piisavad tõendid rikkumise koosseisu kuuluvate üksikasjade kohta, ja teiselt poolt peab see ettevõtja, kes rikkumissüüdistuse puhul tugineb õiguskaitsevahendile, tõendama, et selle õiguskaitsevahendi kohaldamise tingimused on täidetud, nii et nimetatud võimuorgan peab kasutama teisi tõendeid (vt selle kohta Euroopa Kohtu 17. detsembri 1998. aasta otsus kohtuasjas C-185/95 P: *Baustahlgewebe vs. komisjon*, EKL 1998, lk I-8417, punkt 58, ja 7. jaanuari 2004. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ja C-219/00 P: *Aalborg Portland jt vs. komisjon*, EKL 2004, lk I-123, punkt 78).
- 51 Lisaks on rikkumise kestus EÜ artikli 81 lõike 1 alusel rikkumise mõiste osa, mille tõendamiskoormus lasub esmalt komisjonil. Kohtupraktika nõuab, et kui puuduvad tõendid, mis otseselt tõendavad rikkumise kestust, siis esitab komisjon vähemalt tõendid, mis puudutavad ajaliselt piisavalt lähestikku asetleidnud asjaolusid, nii et võib mõistlikult tuvastada, et see rikkumine vältas katkematult kahe täpse kuupäeva vahel (*Esimese Astme Kohtu 7. juuli 1994. aasta otsus kohtuasjas T-43/92: Dunlop Slazenger vs. komisjon*, EKL 1994, lk II-441, punkt 79).
- 52 See, et hageja esitas aegumisel põhineva väite, mille osas lasub tõendamiskoormus põhimõtteliselt temal, ei sea käesolevas asjas kahtluse alla üldpõhimõtet, mille kohaselt komisjon peab tõendama kõik rikkumise koosseisu kuuluvad üksikasjad, sh

kestuse, mis võivad mõjutada tema lõplikke järeldusi nimetatud rikkumise raskusest. Peale selle, et see väide ei puuduta rikkumise tuvastamist, on selge, et niisugusele väitele tuginemine eeldab tingimata seda, et rikkumise kestus ja lõppemise kuupäev oleksid tuvastatud. Kuid need asjaolud iseenesest ei saa õigustada sellega seonduva tõendamiskoormuse üleminekut hagejale. Ühelt poolt kujutab rikkumise kestus — mis tähendab, et on teada selle lõppemise kuupäev — endast ühte rikkumise peamistest üksikasjadest, mille tõendamiskoormus lasub komisjonil, sõltumata sellest, et nende üksikasjade vaidlustamine on samuti aegumisel põhineva väite osa (vt eespool punkt 21). Teiselt poolt õigustab seda järeldust asjaolu, et komisjoni menetluse aegumatus aegumismääruse alusel on õiguskindluse põhimõttest tulenev objektiivne kriteerium (vt selle kohta eespool punktis 15 viidatud kohtuotsus Sumitomo Chemical ja Sumika Fine Chemicals vs. komisjon, punktid 80–82), mida kinnitab nimetatud määruse preambuli teine põhjendus, ja seetõttu on see ka iga karistamisotsuse kehtivuse tingimus. Selle järgimine on komisjonile kohustuslik isegi siis, kui ettevõtja sellekohast väidet ei esita.

- 53 Tuleb täpsustada, et see tõendamiskoormuse jaotumine võib varieeruda määral, mil ühe poole esitatud faktilised asjaolud võivad kohustada teist poolt esitama selgitust või õigustust, ilma milleta võib järeldada, et on tõendatud (vt selle kohta eespool punktis 50 viidatud kohtuotsus Aalborg Portland jt vs. komisjon, punkt 79).
- 54 Nendest põhimõtetest lähtudes tulebki kontrollida, kas komisjon on õigesti tuvastanud need asjaolud, millele ta tugineb oma hinnangus, mille kohaselt hageja osalus Hispaania allkokkuleppes lõppes 1999. aastal. Täpsemini öeldes, kui võtta arvesse aegumistähtaaja katkemine 20. märtsil 2002, mida hageja möönab, siis piisab sellest, kui kontrollida, kas komisjon tõendas õiguslikult piisavalt, et see rikkumine kestis vähemalt 20. märtsini 1997.

— Nende asjaolude tõendav väärtus, millega komisjon põhjendab oma hinnangut, mille kohaselt hageja osalus Hispaania allkõkkuleppes kestis vähemalt kuni 20. märtsini 1997

55 Kõigepealt tuleb meelde tuletada need peamised asjaolud, millega komisjon põhjendas vaidlustatud otsuses oma hinnangut, mille kohaselt hageja osalus Hispaania allkõkkuleppes kestis kuni 1999. aastani. Komisjon tugines eelkõige järgmistele asjaoludele (vaidlustatud otsuse põhjendused 215, 218, 250–267 ja 320–330). Esiteks mainitakse vaidlustatud otsuses ühte AKZO esitatud tabelit Hispaania turu kohta, milles on toodud hageja, AKZO ja Atochem/Atofina detailsed müügiandmed ja turuosad kuni 1999. aasta kolmanda kvartalini ning „teoreetilised” turuosad, ehk need osad, mis lepiti kokku kartellikõkkuleppe raames, ja „vahed” vähemalt 1998. aasta viimase kvartalini (vaidlustatud otsuse põhjendused 259 ja 327). Teiseks mainitakse vaidlustatud otsuses ühte 6. novembril 1997 toimunud nõupidamise käsikirjalist protokollit, milles arvud „1”, „2” ja „3” tähendasid AKZO-t, hagejat ja Atochem/Atofinat (vaidlustatud otsuse põhjendus 218). Kolmandaks, komisjon pidas tõeseks AKZO ja Peroxid Chemie väited, mille kohaselt mõningaid, sh hagejalt saadud andmeid vahetati Peroxid Chemie ja AC Treuhandi vahendusel kuni 1999. aastani (vaidlustatud otsuse põhjendused 215 ja 237). Selles osas tuleb täpsustada, et komisjon mõnab, et ta ei tõendanud täielikult, et see andmetevahetus toimus otseselt hageja ja AKZO ning Atochem/Atofina Hispaania tütarettevõtjate vahel.

56 Esiteks, mis puudutab AKZO esitatud tabelit, siis tõdeb Esimese Astme Kohus kõigepealt, et selles on arvandmed, mis vastavad ühikutele „MT” (*metric tonnes*) väljendatuna protsentides ja ühendatud ühelt poolt horisontaalselt nelja kategooria rubriikidega, mis on pealkirjastatud vastavalt „ACTUALS”, „THEORETICAL”, „DEVIATIONS” ja „CUMM. DEVIATIONS”, ning teiselt poolt vertikaalselt aastatega 1988–1999, mis on 1998. ja 1999. aasta osas jagatud kvartaliteks kuni 1999. aasta kolmanda kvartalini. Peale selle on igas ülalnimetatud jaotuses näha numbreid „2”, „1” ja „3”, mis AKZO antud ja haldustoimikusse lisatud selgituste (komisjoni toimiku punkt 10214) kohaselt tähistavad vastavalt hagejat, AKZO-t ja

Atochem/Atofinat kui Hispaania turu osalisi. AKZO selgitab seejärel, et jaotus „ACTUALS” sisaldab osaliste poolt tegelikult müüdnud koguseid ja nende vastavaid turuosi. Jaotus „THEORETICAL” näitab iga osalise kohta planeeritud müügikoguseid ning jaotus „DEVIATIONS” näitab erinevusi tegelikult müüdnud ja planeeritavate müügikoguste vahel. Jaotus „CUMM. DEVIATIONS” näitab möödunud aastate jooksul tekkinud erinevusi. Aastate 1998 ja 1999 kohta täpsustab AKZO oma selgitustes, et jaotus „THEORETICAL” sisaldab osaliste vahel kokku lepitud turuosade jaotust Hispaania turu jaoks, nimelt AKZO-le 32,2%, hagejale 53,9% ja Atochem/Atofinale 13,9%.

57 Tuleb sedastada, et kõnealuse tabeliga seoses ei vaidlusta hageja üksikasjalikult ei AKZO sellekohaseid väiteid ega vaidlustatud otsuse põhjenduse 259 lõpus toodud järeldust, mille kohaselt AKZO oli kursis muu hulgas nende hindadega, mida hageja kavandas aastateks 1997–1999. Peale selle ei sea hageja ei haldusmenetluses ega käesolevas menetluses üksikasjalikult kahtluse alla AKZO esitatud andmeid tema kohta (vaidlustatud otsuse põhjendus 260). Hageja väitis vaid seda, et ta ei saanud nende andmete õigsust kontrollida, eitamata sealjuures nende asjakohasust tervikuna (hageja poolt vastuväiteteatisele esitatud märkuste punkt 4.12, vt eespool punkt 8).

58 Teiseks, mis puudutab 6. novembri 1997. aasta nõupidamise käsikirjalist protokollit, siis tõdeb Esimese Astme Kohus, et see kinnitab ja toetab AKZO esitatud selgitusi seoses ülalnimetatud tabeliga selles osas, et Hispaania allkokkuleppe osaliste identifitseerimiseks kasutati samu kodeeritud tähiseid. Kuid hageja ei vaidlusta ei selle protokollit sisu, komisjoni poolt protokollile antud tõlgendust ega ka asjaolu, et number „2” tähistab teda.

- 59 Kolmandaks, mis puudutab AKZO ja Peroxid Chemie väiteid hageja andmete vahetamise kohta Peroxid Chemie ja AC Treuhandi vahendusel kuni 1999. aastani, siis möönis hageja esiteks vaidlustatud otsuse põhjenduses 237 toodud järelduste asjakohasust, mille kohaselt tema esitas müügiandmed Peroxid Chemie'le, kes omakorda edastas need AC Treuhandile, sai need seejärel Hispaania turgu kajastava tabeli kujul viimaselt tagasi ja saatis need lõpuks uuesti hagejale, ning teiseks seda, et see informatsioonivahetus võis kesta vähemalt kuni 1997. aasta keskpaigani (kohtuistung protokoll punkt 2).
- 60 Esimese Astme Kohus järeltab sellest, et hageja jätkas osalemist tundliku informatsiooni tsentraliseeritud vahetamise süsteemis AC Treuhandi vahendusel — kuigi kaudselt — ka pärast 20. märtsi 1997.
- 61 Mis puudutab andmete vahetamist Peroxid Chemie'ga — Laporte'i tütarettevõtja, kellele kuulub 50% hageja aktsiatest —, siis hageja ei eita seda, aga väidab ainult, et see oli seaduslik ja toimus ilma, et ta teaks, et kõnealuseid andmeid kasutati konkurentsivastastel eesmärkidel (vaidlustatud otsuse põhjendus 246).
- 62 Esimese Astme Kohus leiab, et need asjaolud kinnitavad komisjoni hinnangut hageja osaluse kohta Hispaania allkõkkuleppes pärast 20. märtsi 1997, ilma et selles kontekstis oleks olemasolevate tõendite põhjal vaja kontrollida, kas see osalus kestis tegelikult 31. detsembrini 1999, nagu on tuvastatud vaidlustatud otsuses.
- 63 Neid üksikasju arvestades tuleb järgnevalt uurida, kas hageja esitas argumente ja faktilisi asjaolusid, mis võimaldavad neid üksikasju ümber lükata või nende tõendamisväärtust vähendada.

— Hageja argumendid tõendite puudumisest selle kohta, et ta osales rikkumises kuni 20. märtsini 1997

64 Esimese Astme Kohus leiab esiteks, et vastupidiselt hageja kinnitusele on komisjon õigesti tuvastanud, et tema osalus rikkumises ei lõppenud kindlal kuupäeval, 14. jaanuaril 1997, mil toimus viimane nõupidamine, millest võttis osa tema esindaja K.. Esiteks jätkus tegelikult informatsioonivahetus osaliste vahel AC Treuhandi vahendusel veel pärast seda kuupäeva, isegi kui hageja ei kontakteerunud viimasega otse, vaid ainult Peroxid Chemie kaudu. Teiseks ei näita K. töölt vabastamine kui selline, mis toimus 14. veebruaril 1997, et hageja oleks lõpetanud oma osaluse enne 20. märtsi 1997. Selles osas möönis hageja kohtuistungil, et esiteks jäi tema teenistusse teine tema esindaja V., kes oli K.-d mõnedel konkurentsivastastel nõupidamistel saatnud, ja teiseks ei teatatud K. töölt vabastamisest isegi tema aktsionäridele ja veel vähem teistele Hispaania allkõkkuleppe osalistele (vaidlustatud otsuse põhjendus 242). Laporte'il hageja aktsionärina ja Peroxid Chemie'il Laporte'i teise tütarettvõtjana, kes mõlemad olid üleeuroopalise kartellikõkkuleppe osalised, oleks siiski olnud huvi sellekohast informatsiooni saada ning seda enam, et K. oli hageja peamine kontaktisik Hispaania allkõkkuleppega seoses. Seetõttu ei saa nõustuda ka hageja selgitusega, mille kohaselt on K. töölt vabastamine olnud põhjuseks, et teisi osalisi ei teavitatud sellest, et tema on rikkumise lõpetanud, ja et teised osalised oleks pidanud igal juhul märkama K. kui kaubandusdirektori lahkumist. See selgitus kinnitab pigem vastupidi, et hageja ei ole vastavalt kohtupraktika nõuetele avaldanud, et ta ei loe ennast rikkumisega seotuks (vt tagapool punkt 68).

65 Esimese Astme Kohus leiab teiseks, et vastupidi hageja arvamusele ei lükka komisjoni esitatud tõendeid ümber see, et puuduvad teiste rikkumise osaliste avaldused, mis tõendaksid, et hageja ei lõpetanud rikkumises osalemist 1997. aasta alguses vaid hiljem. Selle kohta tuleb kõigepealt märkida, et käesoleval juhul puudub

ka kolmandate isikute esitatud informatsioon, mille kohaselt hageja oli tegelikult lõpetanud või vähemalt avaldanud, et ta lõpetas oma aktiivse rikkumises osalemise tema enda nimetatud kuupäeval. Esimese Astme Kohus leiab, et teiste Hispaania allkukkuleppe osaliste — AKZO ja Atochem/Atofina — käitumine aastatel 1997–1999 näitab vastupidi, et hageja jätkas osalemist ka pärast tema poolt nimetatud kuupäeva. Ühelt poolt ei ole hageja väitnud, et ta oleks väljendanud oma väidetava rikkumisest väljumise ajal teistele osalistele oma soovi lõpetada osalus Hispaania allkukkuleppes, mis kestis kuni 1999. aastani (vaidlustatud otsuse põhjendus 258). Kohtuistungil möönis hageja ka seda, et sellekohast ametlikku avaldust, näiteks teistele rikkumise osalistele saadetud kirja vormis, ei olnud. Teiselt poolt ei ole hageja väitnud ka seda, et ta oleks teavitanud oma aktsionäre sellest ei seoses K. töölt vabastamisega ega ka selle vabastamise põhjustega. Hageja kinnitus, et nimetatud vabastamine toimus tema soovi tõttu avaldada seda, et ta ei loe ennast rikkumisega seotuks (vaidlustatud otsuse põhjendus 261), jääb seega vaid väiteks.

- 66 Väide, mille kohaselt AKZO ja Atochem/Atofina jätkasid rikkumist ilma hageja osaluseta vaatamata sellele, et ta ei teavitanud enda väljumisest sellest rikkumisest ja et ta oli kõige suurem ettevõtja Hispaania turul, ei ole selles kontekstis tõesti põhjendatud, nagu komisjon selle vaidlustatud otsuse põhjenduses 258 õigesti on tuvastanud. Vastupidi, see hüpotees ning samuti hageja puhtalt oletuslik argument, mille kohaselt võis tema väljumine Hispaania allkukkuleppes muuta AKZO ja Atochem/Atofina vahelisi arutelusid seoses Hispaania turuga vaid seostatumaks, on vastuolus oligopoolse kartelli põhimõtetega, sest niisuguse kartelli toimimine sõltub eelkõige asjaomase turu kõige olulisema ettevõtja osalemisest. See on tõsi seda enam, et eespool punktides 56 ja 57 nimetatud tabeli kohaselt kuulus hagejale Hispaanias üle 50% suurune turuosa, mida ta ei vaidlustanud. Nagu kostja kohtuistungil õigesti märkis, näib ebaloogiline, et vastavate kvootide arvutamisel oleksid AKZO ja Atochem/Atofina tegelikult järginud oma kõige suurema

konkurendi turuosa Hispaania turul, kui nad oleksid leppinud hageja mitte-osalemisega Hispaania allkokkuleppes.

67 Samuti ei saa nõustuda hageja argumendiga, mille kohaselt tema majandustegevusele viitav turuosade ja teiste andmete arvutus, mis sisaldub muu hulgas AKZO poolt 1998. ja 1999. aasta kohta esitatud tabelites, on saadud kolmandate ettevõtjate ja isegi mitte kaudselt hageja enese esitatud informatsiooni põhjal. See on õige seda enam, et ühelt poolt ei suutnud hageja võtta selget seisukohta nende andmete õigsuse ja täpsuse kohta ega esitada veenvat selgitust oma suutmatuse kohta neid kinnitada või tõendada, et tema enda majandussfäärist pärinevad andmed võivad olla väärad (vaidlustatud otsuse põhjendus 260). Teiselt poolt möönis hageja, et ta jätkas vähemalt kaudselt osalemist tsentraliseeritud informatsioonivahetussüsteemis Peroxid Chemie ja AC Treuhandi vahendusel (vt eespool punkt 59). Eeltoodud kokkulangevaid olevaid tõendeid arvestades ei saa nõustuda hageja selgitusega, mille kohaselt võidi need andmed saada lihtsa arvutuse tulemusena teiste Hispaania allkokkuleppe osaliste — AKZO ja Atochem/Atofina — andmete põhjal (hageja poolt vastuväiteteatisele esitatud märkuste punkt 4.13).

68 Sellega seoses viitab kostja õigesti kohtupraktikale, mille kohaselt see, kui ettevõtja ei avalda, et ta ei loe ennast seotuks rikkumisega, milles ta osales, või ei teavita rikkumisest võimuorganeid, toob endaga kaasa rikkumise jätkamise julgustamise ja takistab selle avastamise, mistõttu võib seda vaikivat heakskiitu käsitleda passiivse osalemisena rikkumises (vt eespool punktis 50 viidatud kohtuotsus Aalborg Portland jt vs. komisjon, punkt 84). Tuleb meelde tuletada, et hageja ei ole tõendanud, et ta oleks pärast väidetavat Hispaania allkokkuleppesest väljumist avaldanud, et ta ei loe ennast rikkumisega seotuks, ega isegi väitnud, et ta oleks teisi osalisi sellest

informeerinud, ning pole esitanud veenvaid selgitusi seoses tundlike andmete Peroxid Chemie ja AC Treuhandi kaudu vahendamise uurimisega.

69 Kolmandaks ja vastupidi hageja väidetele ei võimalda see asjaolu, et AKZO võib-olla ei teavitanud hagejat oma kavatsusest lõpetada oma osalus kartellikokkuleppes 1999. aastal, kuigi ta oli teisi osalisi teavitanud (vaidlustatud otsuse põhjendus 187), tõendada, et hageja sel ajal ja seda enam veel sellele teavitamisele eelnenud aastatel 1997 ja 1998 enam Hispaania allkokkuleppes ei osalenud.

70 Hageja märgib mitmel korral sisuliselt seda, et eelkõige AKZO ja Atochem/Atofina esitatud informatsioon ja selgitused ei ole usaldusväärsed, kuna nemad taotlesid koostööteatise kohaldamist ja seetõttu oli neil kindel huvi hageja vastu tunnistada. Kuigi enamasti tuleb ebaseadusliku kartellikokkuleppe osaliste vabatahtlikesse tunnistustesse suhtuda teatud umbusaldusega, arvestades võimalust, et osalised püüavad vähendada oma osa rikkumises ja suurendada teiste osa (vt vaidlustatud otsuse põhjendus 278), on siiski tõsi, et hageja argument ei vasta koostööteatise ettenähtud menetluse loogikale. Koostööteatise alusel trahvi vähendamise taotlemine iseenesest ei innusta süüks pandud kartellikokkuleppe teiste osaliste kohta moonutatud tõendite esitamist. Tegelikult võib igasugune katse komisjoni eksitada seada kahtluse alla taotleja puhtsüdamlikkuse ja koostöö täielikkuse ning seetõttu seada ohtu võimaluse, et talle koostööteatist täielikult kohaldatakse. Järelikult, võttes arvesse AKZO ja Atochem/Atofina avaldustele tuginevate kokkulangevate tõendite olulisust ja arvukust, tuleb käesolev hageja argument tagasi lükata.

- 71 Eeltoodut arvestades leiab Esimese Astme Kohus, et komisjonil oli piisavalt tõendeid, mis õigustasid tema hinnangut vaidlustatud otsuses, mille kohaselt toimus Hispaania allkokkulepe igal juhul vähemalt 1997. aasta märtsini ja selles osales vähemalt kaudselt ka hageja. Pealegi ei ole hageja suutnud neid tõendeid konkreetselt faktiliste üksikasjade abil ümber lükata, et seada nende tõendusväärtus kahtluse alla, ega anda nende olemasolu kohta alternatiivset veenvat selgitust vastavalt kohtupraktika nõuetele. Samas, arvestades, et komisjon tuvastas ülalnimetatud faktilised üksikasjad selle kohta, et hageja jätkas Hispaania allkokkuleppes osalemist pärast 20. märtsi 1997, oleks hageja pidanud esitama selgituse või alternatiivse õigustuse, mis oleks võimaldanud nende tõendite tõlgendust ümber lükata, ilma selleta võib järeldada, et komisjon on tõendi esitanud (vt selle kohta eespool punktis 50 viidatud kohtuotsus Aalborg Portland jt vs. komisjon, punkt 79).
- 72 Seetõttu järeldab Esimese Astme Kohus, et komisjoni järeldused eelkõige vaidlustatud otsuse põhjendustes 257–261 ei ole ilmselgelt väärad või õigusvastased osas, milles nad viitavad hageja osalemisele Hispaania allkokkuleppes vähemalt 1997. aasta märtsi lõpuni. Mis puudutab hageja osalemist Hispaania allkokkuleppes vähemalt kuni 20. märtsini 1997, mis on tõendatud, ja aegumistähtaaja katkemist hiljemalt 20. märtsil 2002, siis menetlus, mida komisjon hageja suhtes trahvi määramise eesmärgil EÜ artikli 81 alusel läbi viis, ei olnud aegunud.
- 73 Antud juhul tuleneb sellest, et komisjon ei ole aegumismääruse artiklites 1 ja 2 ette nähtud aegumist reguleerivaid kriteeriume eiranud.
- 74 Sellest tuleneb veel, et hageja poolt tema väite toetuseks esitatud teiste argumentide — mis puudutavad seda, et hageja ei olnud teadlik põhikokkuleppes ega selle ja

Hispaania allkõkkuleppe vahelisest seosest ja aegumistähtaja katkemise täpsest kuupäevast — põhjendatust ei ole vaja hinnata.

75 Järelikult tuleb hageja väide tagasi lükata kui põhjendamatu.

Väidetav hageja diskrimineerimine võrreldes Perganiga

76 Mis puudutab hageja alternatiivset argumenti, mille kohaselt teda on diskrimineeritud võrreldes äriühing Perganiga, kelle puhul komisjon oli tunnustanud aegumistähtaja lõppemist vaatamata sellele, et see äriühing oli hagejaga võrreldavas olukorras, siis tuleb eristada kahte hüpoteesi, esiteks komisjoni poolt Pergani suhtes võetud seisukoha võimalik õigusvastasus ja teiseks selle võimalik õiguspärasus.

77 Mis puudutab esimest hüpoteesi, mis eeldab, et komisjon kohaldas aegumist reguleerivaid kriteeriume Pergani suhtes vääralt, siis Esimese Astme Kohus leiab, et selline õigusvastasus, mis ei ole käesoleva kohtuasja esemeks, ei saa mingil juhul tähendada seda, et hageja tühistamishagi oleks põhjendatud. Selles osas tuleb meelde tuletada, et võrdse kohtlemise põhimõtte järgimisel tuleb seda teha kooskõlas legaalsuse põhimõttega, mille kohaselt ei saa keegi enda nõude toetuseks tugineda kellegi teise huvides toime pandud õigusvastasele teole (vt selle kohta Euroopa Kohtu 4. juuli 1985. aasta otsus kohtuasjas 134/84: *Williams vs. kontrollikoda*, EKL 1985, lk 2225, punkt 14; Esimese Astme Kohtu 14. mai 1998. aasta otsus kohtuasjas T-327/94: *SCA Holding vs. komisjon*, EKL 1998, lk II-1373, punkt 160, ja Esimese Astme Kohtu 20. märtsi 2002. aasta otsus kohtuasjas T-23/99: *LR AF 1998 vs. komisjon*, EKL 2002, lk II-1705, punkt 367). Võimalik teise ettevõtja, kes

menetluses ei osale, suhtes toime pandud õigusvastasus, ei saa sundida Esimese Astme Kohut tuvastama, et tegemist on diskrimineerimisega ja seetõttu ka õigusvastasusega hageja suhtes. Selline lähenemine tähendaks põhimõtte „võrdne kohtlemine õigusvastasuse kaudu” kehtestamist ja antud juhul komisjoni kohustamist eirama tõendeid, mis tal karistatava teo toime pannud ettevõtja karistamiseks on, vaid sel põhjusel, et teine ettevõtja, kes on juhuslikult sarnases olukorras, on õigusvastaselt niisugusest karistusest pääsenud. Pealegi, nagu võrdse kohtlemise põhimõtet käsitlevast kohtupraktikast selgelt tuleneb, kui üks ettevõtja on oma käitumisega EÜ artikli 81 lõiget 1 rikkunud, siis ei saa ta pääseda igasugusest karistusest põhjendusel, et teistele ettevõtjatele trahvi ei määratud, kui nende olukorra puhul — nii nagu käesolevas asjas — ühenduse kohtu poole ei pööratud (Euroopa Kohtu 31. märtsi 1993. aasta otsus liidetud kohtuasjades 89/85, 104/85, 114/85, 116/85, 117/85 ja 125/85–129/85: Ahlström Osakeyhtiö jt vs. komisjon, EKL 1993, lk I-1307, punkt 197, ja Esimese Astme Kohtu 16. detsembri 2003. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-5/00 ja T-6/00: Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied ja Technische Unie vs. komisjon, EKL 2003, lk II-5761, punkt 430).

- 78 Mis puudutab teist hüpoteesi, mille kohaselt komisjoni järeldused Perganiga seoses ei ole õigusvastased — eelkõige aegumise tõttu, kuna selle ettevõtja jätkuva osalemise kohta rikkumises puudusid piisavad tõendid —, siis Esimese Astme Kohus leiab, et võimaliku diskrimineerimise küsimus ei tõusetu ka siin. Sellega seoses tuleb meelde tuletada, et võrdse kohtlemise põhimõtet on rikutud ainult siis, kui sarnaseid olukordi koheldakse erinevalt või kui erinevaid olukordi koheldakse ühetaoliselt, välja arvatud, kui selline kohtlemine on objektiivselt põhjendatud (vt eespool punktis 77 viidatud kohtuotsus Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied ja Technische Unie vs. komisjon, punkt 428 ja seal viidatud kohtupraktika). Esimese Astme Kohus tuletab meelde, et erinevalt Pergani olukorrast teises hüpoteesis, oli komisjonil piisavalt tõendeid järeldamiseks hageja jätkuvat osalust rikkumises ja karistamiseks teda EÜ artiklit 81 kohaldades (vt eespool punktid 50–72). Seetõttu leiab Esimese Astme Kohus, et komisjonil oli sellest lähtuvalt, kas nende ettevõtjate rikkumises osalemise kohta oli tõendeid või ei olnud, õigus järeldada, et hageja ja Pergani olukorrad ei olnud võrreldavad.

79 Järelikult ei saa ühegi hüpoteesi puhul nõustuda argumendiga, mis põhineb hagejale osaks saanud diskrimineerimisel.

Menetlust korraldavate meetmete võtmise taotlus ja menetlustoimingute tegemise taotlus

80 Esimese Astme Kohus leiab, et hageja taotlused, et kohus kuulaks ära tunnistajad ja kohustaks komisjoni esitama menetlustoimiku teatud konfidentsiaalseid dokumente, on ilmselgelt vastuvõetamatud ja põhjendamata. Ühelt poolt ei ole need taotlused selleks, et olla vastuvõetavad, piisavalt täpsed faktiliste üksikasjade ja asjaomaste dokumentide osas, mis võivad olla niisuguste meetmete esemeks Esimese Astme Kohtu kodukorra artikli 64 lõike 3 punkti d ja artikli 65 punktide b ja c koosmõjus artikli 68 lõike 1 alusel. Peale selle ei esita hageja ühtegi täpset ega asjakohast tõendit, mis võimaldaks selgitada, mille poolest taotluses nimetatud tunnistused ja kõnealused dokumendid võiksid olla käesoleva vaidluse seisukohast huvipakkuvad. Teiselt poolt, arvestades poolte kirjalikke märkusi, toimikusse lisatud tõendeid ja kohtuistungitulemusi, leiab Esimese Astme Kohus, et ta on käesolevas vaidluses otsuse tegemiseks piisavalt informeeritud.

81 Järelikult tuleb hageja esitatud menetlust korraldavate meetmete võtmise taotlus ja menetlustoimingute tegemise taotlus jätta rahuldamata.

82 Eeltoodust tuleneb, et hageja hagi tuleb jätta tervikuna rahuldamata.

Kohtukulud

- 83 Kodukorra artikli 87 lõike 2 alusel peab kohtuvaidluse kaotanud pool kandma kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna kohtuotsus on tehtud hageja kahjuks, jäetakse kohtukulud vastavalt sellekohasele nõudele hageja kanda.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ESIMESE ASTME KOHUS (kolmas koda)

otsustab:

- 1. Jätta hagi rahuldamata.**
- 2. Mõista kohtukulud välja hagejalt.**

Jaeger

Azizi

Cremona

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 16. novembril 2006 Luxembourgis.

Kohtusekretär

Koja esimees

E. Coulon

M. Jaeger

Sisukord

Õiguslik raamistik	II - 4447
Vaidluse asjaolud	II - 4449
Menetlus ja poolte nõuded	II - 4451
Õiguslik käsitlus	II - 4453
1. Vaidlustatud otsuse artiklite 1 ja 4 tühistamise nõuete vastuvõetavus	II - 4453
Poolte argumendid	II - 4453
Esimese Astme Kohtu hinnang	II - 4454
2. Komisjoni poolt aegumist käsitlevate normide vääralt kohaldamisel põhinev väide	II - 4456
Poolte argumendid	II - 4456
Esialgne märkus	II - 4456
Hageja teadmine põhikokkuleppest	II - 4456
Hageja eesmärk Hispaania allkokkuleppes osalemisel	II - 4458
Aegumistähtaja kulgema hakkamine	II - 4461
Menetlust korraldavate meetmete võtmise taotlus ja menetlustoimingute tegemise taotlus	II - 4464
Esimese Astme Kohtu hinnang	II - 4464
Esialgsed märkused	II - 4464
Kuupäev, mil hageja lõpetas oma osaluse Hispaania allkokkuleppes	II - 4466
— Tõendamiskoormuse jaotumine hageja ja komisjoni vahel	II - 4466

— Nende asjaolude tõendav väärtus, millega komisjon põhjendab oma hinnangut, mille kohaselt hageja osalus Hispaania allkõkkuleppes kestis vähemalt kuni 20. märtsini 1997	II - 4468
— Hageja argumendid tõendite puudumisest selle kohta, et ta osales rikkumises kuni 20. märtsini 1997	II - 4471
Väidetav hageja diskrimineerimine võrreldes Perganiga	II - 4476
Menetlust korraldavate meetmete võtmise taotlus ja menetlustoimingute tegemise taotlus	II - 4478
Kohtukulud	II - 4479

